

Dôvodová správa

Európska komisia prijala 20. júna 2014 partnerskú dohodu so Slovenskom na roky 2014 – 2020, v ktorej sa stanovuje stratégia pre optimálne využívanie európskych štrukturálnych a investičných fondov v regiónoch a mestách krajiny. Dohoda pripravuje pôdu pre financovanie politiky súdržnosti v celkovej výške 14 mld. EUR (v bežných cenách vrátane financovania Európskej územnej spolupráce) a 1,5 mld. EUR na rozvoj vidieka. Slovensko dostane 15,8 mil. EUR z Európskeho námorného a rybárskeho fondu (ďalej iba „EFNRF“).

Investície EÚ, ktoré sú určené reálnej ekonomike, podporia konkurencieschopnosť, znižovanie nezamestnanosti a rast, a to prostredníctvom podpory inovácie, nízkouhlíkového hospodárstva, odbornej prípravy a vzdelávania. Takisto sa zamerajú na podporu podnikania, boja proti sociálnemu vylúčeniu a snáh o rozvoj takého hospodárstva, ktoré je šetrné k životnému prostrediu a efektívne využíva zdroje.

Finančným nástrojom na realizáciu štrukturálnych politík sú Európske štrukturálne a investičné fondy (ďalej len „EŠIF“), ktoré zahŕňa týchto päť fondov: Európsky fond regionálneho rozvoja (ďalej iba „EFRR“), Kohézny fond (ďalej iba „KF“), Európsky sociálny fond (ďalej iba „ESF“), Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (ďalej iba „EPFRV“) a Európsky fond námorného a rybného hospodárstva.

Partnerská dohoda sa zameriava na tieto priority:

- podporu podnikateľského prostredia priaznivého pre inovácie prostredníctvom zlepšenia konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov, zlepšenia inovácie a výskumu a rozvoja elektronického hospodárstva,
- rozvoj infraštruktúry na hospodársky rast a zamestnanosť v konkrétnych kľúčových dopravných sieťach a udržateľnú mestskú dopravu,
- rozvoj ľudského kapitálu a vyššiu účasť na pracovnom trhu prostredníctvom posilnenia všetkých úrovní vzdelávania, zlepšenia prístupu k zamestnanosti pre najzraniteľnejšie skupiny spoločnosti (najmä mladí a dlhodobo nezamestnaní ľudia) a podporu sociálneho začleňovania rómskych komunít,
- podporu udržateľného a efektívneho využívania prírodných zdrojov prostredníctvom propagácie energetickej účinnosti a nízkouhlíkového hospodárstva, ochranu životného prostredia a prispôsobenie sa zmenám klímy,
- vybudovanie modernej a profesionálnej verejnej správy prostredníctvom dôkladnej reformy zameranej na zlepšenie riadenia, riešenie korupcie a zabezpečenie efektivity a nestrannosti súdnictva. Osobitnú pozornosť si vyžaduje zabezpečenie stability a profesionality orgánov zodpovedných za EŠIF.

Tieto fondy sú základným pilierom strednodobej a dlhodobej rozvojovej stratégie Slovenska. Prostredníctvom nich sa budú mobilizovať dodatočné verejné štátne a súkromné finančné zdroje, čo pomôže zmenšiť regionálne rozdiely na Slovensku. Investície sa zamerajú na zvýšenie aktivít a konkurencieschopnosti podnikov v oblasti inovácií s cieľom zvýšiť ich pridanú hodnotu, stimulovať rast, tvorbu pracovných miest a zlepšiť fungovanie systému pre výskum a inovácie vrátane kvality vyššieho vzdelávania, spolupráce s podnikateľským sektorom a zvýšenia súkromných investícií. Jedným z kľúčových prvkov rozvojových cieľov Slovenska je jeho prechod k nízkouhlíkovému hospodárstvu, čo znamená zlepšenie energetickej účinnosti v budovách a podnikoch a zvyšujúci sa podiel obnoviteľných zdrojov energie v celkovej štruktúre energií.

Investície do ľudského kapitálu a pomoc ľuďom pri vstupe na pracovný trh budú hlavné priority Slovenska so zameraním sa na problémy zdôraznené v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny. Veľký dôraz sa kladie na boj proti nezamestnanosti mladých ľudí. Fondy budú financovať iniciatívy na zlepšenie systému vzdelávania a odbornej prípravy a zabezpečenie toho, aby mladí ľudia získali potrebné zručnosti na zvýšenie ich konkurencieschopnosti. Predškolské vzdelávanie a starostlivosť, ako aj učňovské vzdelávanie sú kľúčové oblasti pre investície. Fondy budú naďalej financovať projekty, ktoré pomáhajú ľuďom v ťažkostiach a ľuďom zo znevýhodnených skupín získať väčšiu podporu, aby mali rovnaké možnosti pri integrácii do spoločnosti ako ostatní. Deti, marginalizované rómske komunity alebo ľudia so zdravotným postihnutím patria k tým, ktorí by mali získať najviac. ESF takisto podporí úsilie Slovenska o zlepšenie kvality verejnej správy prostredníctvom štrukturálnych reforiem tým, že im dodá potrebné inštitucionálne kapacity.

Investície do týchto oblastí pomôžu Slovensku reagovať na priority stratégie Európa 2020 a na špecifické odporúčania pre Slovensko a jeho reformy politík v rámci európskeho semestra vo vzdelaní, zamestnanosti, sociálnom začleňovaní a verejnej správe.

Značný podiel EŠIF bude venovaný zlepšovaniu infraštruktúry Slovenska. V odvetví dopravy je Komisia toho názoru, že sektor železničnej dopravy by mal zohrávať kľúčovú úlohu pri zabezpečení skutočného posunu k udržateľnej mobilite. V odvetviach odpadového hospodárstva a vodohospodárstva sú stále potrebné ďalšie investície, aby sa zabezpečilo splnenie environmentálnych požiadaviek EÚ.

Pokiaľ ide o vidiecke oblasti Slovenska, EPFRV prispeje k zvýšeniu udržateľného využívania prírodných zdrojov, biodiverzity a opatrení proti zmene klímy, konkurencieschopnosti agropotravinárskeho odvetvia, ako aj k vyváženému územnému rozvoju vidieckych komunít a hospodárstiev. Na dosiahnutie týchto cieľov budú investície zamerané na projekty s najväčším dosahom na environmentálnu ochranu, pridanú hodnotu poľnohospodárskej výroby a diverzifikáciu opatrení v oblasti vidieka s cieľom zvýšiť miestny rozvoj a možnosti zamestnanosti vo vidieckych oblastiach.

EFNRH sa zameria na zvýšenie konkurencieschopnosti slovenskej akvakultúry a udržateľného riadenia prírodných zdrojov vo vidieckych oblastiach.

Slovensko sa rozhodlo financovať investície v rámci všetkých 11 tematických cieľov (ďalej iba „TC“) stanovených v nariadeniach. Podrobnosti o tematických cieľoch sú v tabuľke č. 1.

Vybrané očakávané výsledky

Investície majú za cieľ riešiť nedostatky v oblasti rozvoja a tým posilňovať sociálnu, hospodársku a územnú súdržnosť. EŠIF pomôžu Slovensku dosiahnuť vnútroštátne ciele stratégie Európa 2020 a jej významných iniciatív:

- Výdavky na výskum a inovácie vo vzťahu k HDP sa majú zvýšiť z 0,8% (2012) na 1,2 % (2020), čím sa zvýši prílev financií na výskum a inovácie zo strany súkromných zdrojov z 0,34% na 0,8% z HDP.
- Dosiahnutie cieľa Digitálnej agendy pre Európu predstavujúceho 100% pokrytie internetovým pripojením 30Mb/s a vytvorenie podmienok na dosiahnutie cieľa v oblasti využívania internetového pripojenia 100 Mb/s.
- V súvislosti s cieľmi v oblasti energetiky poskytnú EŠIF významný príspevok k zníženiu spotreby energie v budovách a podnikoch a uľahčia dosiahnutie cieľa 20% zníženia spotreby primárnej energie do roku 2020.
- Fondy prispejú k zvýšeniu miery zamestnanosti (najmenej 72%), zníženiu chudoby a vylúčenia (170 tisíc obyvateľov) a zlepšeniu prispôsobenia vzdelávania potrebám pracovného trhu.

- Fondy majú za cieľ zlepšiť podnikateľské prostredie na Slovensku znížením administratívneho zaťaženia podnikov.

Závazky uvedené v Národnom programe reforiem Slovenska, ako aj odporúčania Rady pre Slovensko sú zahrnuté v Partnerskej dohode. Vďaka tomuto prístupu zásahy spolufinancované z Európskych štrukturálnych a investičných fondov posilnia úsilie Slovenska pri uskutočňovaní potrebných reforiem a naplňaní odporúčaní. Partnerská dohoda, ktorá je strategickým rámcom pre EŠIF, stanovuje jasné politické záväzky, ktoré sú v súlade so strategickými cieľmi stratégie Európa 2020, stratégie rastu EÚ.

Rozpočet

Na roky 2014 – 2020 má Slovensko vyčlenených 14 miliárd EUR na politiku súdržnosti (EFRR, ESF, Kohézny fond) vrátane 72,2 milióna EUR na iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí a 223,4 milióna EUR na územnú spoluprácu. Ďalších 1,5 miliardy EUR bude vyčlenených na rozvoj poľnohospodárskeho sektora a vidieckych oblastí z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka. Vyčlenené finančné prostriedky pre Európsky fond námorného a rybného hospodárstva predstavuje približne 15,8 milióna EUR. Podrobnosti o vyčlenených finančných prostriedkoch sú v tabuľke č. 1.

Koncentrácia finančných prostriedkov na obmedzené množstvo priorít je jedným z hlavných princípov reformovanej politiky súdržnosti. Pre Slovensko tematická koncentrácia znamená, že úroveň výdavkov EFRR alebo Kohézneho fondu zameraných na výskum a inovácie (TC1), IKT (TC2), konkurencieschopnosť podnikov (TC3) a nízkouhlíkové hospodárstvo (TC4) vo vzťahu k vyčleneným finančným prostriedkom predstavuje 58,2 % v menej rozvinutých regiónoch a 70,7 % pre rozvinutejšie regióny (Bratislava) vrátane 22,1 % na nízkouhlíkové hospodárstvo. Tematická koncentrácia dosahuje viac, než sú minimálne požiadavky.

Podiel ESF z pridelených finančných prostriedkov EŠIF dosahuje 22,75 % alebo 2,2 miliardy EUR a prekračuje požiadavku minimálneho podielu 20,9 %.

Celé územie Slovenska okrem regiónu hlavného mesta Bratislavy patrí k menej rozvinutým regiónom. Vzhľadom na veľké vnútroregionálne rozdiely Bratislavy a jej význam najmä v súvislosti s opatreniami v oblasti výskumu a vývoja sa Slovensko rozhodlo zvýšiť vyčlenené finančné prostriedky pre Bratislavu na 329 miliónov EUR pomocou transferu maximálne 3 % z menej rozvinutých regiónov.

Veľká pozornosť sa venuje územnému rozmeru zásahov, najmä v oblasti mestského rozvoja a prístupu k verejným službám. Minimálne 5 % vyčlenených finančných prostriedkov EFRR sa investuje do opatrení pre udržateľný rozvoj miest, ktoré sa na Slovensku aplikujú najmä prostredníctvom nástroja Integrované územné investície v hlavných mestách regiónov a ich spádových oblastiach. Minimálne 5 % príspevku EPFRV na program rozvoja vidieka a 1,4 % celkového príspevku EFRR na Integrovaný regionálny operačný program sa ponechá pre prístup Leader / CLLD.

Viac než 22 % vyčlenených finančných prostriedkov sa použije na opatrenia na zmiernenie a prispôsobenie sa zmene klímy.

Európska rada sa vo februári 2013 dohodla, že vytvorí Iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí (IZM) s cieľom posilniť finančnú podporu v rámci existujúcich fondov EÚ. Nová iniciatíva na obdobie rokov 2014 – 2020 sa sústreďuje na regióny s mimoriadne vysokou mierou nezamestnanosti mladých ľudí a na mladých ľudí vo veku 15 – 24 rokov, ktorí nie sú zamestnaní, ani zapojení do procesu vzdelávania alebo odbornej prípravy.

Architektúra programov

Politika súdržnosti sa bude vykonávať prostredníctvom 7 operačných programov (OP), čiže o 4 menej než v období 2007 – 2013:

- 3 vnútroštátne OP spolufinancované z EFRR (OP Výskum a inovácie, Integrovaný regionálny OP, OP Technická pomoc)
- 2 vnútroštátne OP spolufinancované z EFRR a z KF (OP Integrovaná infraštruktúra, OP Kvalita životného prostredia)
- 1 vnútroštátny OP spolufinancovaný z ESF a z EFRR (OP Ľudské zdroje)
- 1 vnútroštátny OP spolufinancovaný z ESF (OP Efektívna verejná správa)

Okrem toho je 1 Program rozvoja vidieka (financovaný z EPFRV) a 1 Program pre rybné hospodárstvo (financovaný z EFNRH). Podrobnosti o vyčlenených finančných prostriedkoch na operačné programy sú v tabuľke 2.

Košice, 8.7.2014

Spracoval: Ing. Viera Dulinová, referát regionálneho rozvoja